

Et dagpengesystem tilpasset nutidens arbejdsmarked

- Akademikernes indspil til den kommende dagpengekommision

Den 21. oktober 2013
Sag.nr. 2013-632
Dok.nr.
Rc/db

Dagpengereglene tager ikke højde for nye beskæftigelsesmuligheder på arbejdsmarkedet. Forældet kontrolregime beslaglægger ressourcer, som kan bruges mere effektivt på anden vis i dagpengesystemet.

Derfor foreslår vi:

A. Væk fra forsimplede antagelser om lediges motivation

- Dagpengekommisionen får til opgave at komme dybere ind til en forståelse af motivationsforholdene blandt ledige. Denne grundlæggende analyse vil give et bedre afsæt til regelændringer, herunder et mere præcist og nuanceret beregningsgrundlag for udgiftspåvirkningerne af kommissionens kommende anbefalinger.

B. Tidsbegrænsede fuld- og deltidsansættelser skal også være attraktive

- Genoptjeningskravet rulles tilbage til 26 uger.
- Perioden for at modtage supplerende dagpenge udvides fra de nuværende 30 uger til 52 uger.
- Opgørelsen af forbrug af dagpenge ændres fra uger til dage.

C. Det skal være nemmere at skabe sit eget job

- Der oprettes et iværksætterspor i dagpengesystemet, hvor vækst- og videniværksættere kan modtage en etableringsydelse i et år under forudsætning af løbende godkendelse af forretningsplan og aktiv deltagelse i inkubatorforløb.
- Muligheden for at kombinere lønmodtager- og iværksætterbeskæftigelse styrkes ved at oprette en deltidsiværksætterordning efter svensk forbillede.

D. Personer med lav ledighedsrisiko skal kunne se en fordel i at forsikre sig mod ledighed

- A-kassemedlemmer optjener efter en 3-årig periode uden arbejdsløshed en ret til et dagpengetillæg, der er 50 pct. højere end det nuværende dagpengemaksimum i op til 3 måneder – dog max. 80 pct. af lønnen før ledighedens indtræden.
- A-kassemedlemmer uden arbejdsløshed de seneste 7 år opnår kontingentnedsættelse via en 30 pct. reduktion i statsbidraget.

E. En beskæftigelsesindsats og et forsørgelsesgrundlag til personer, som falder ud over den to-årige dagpengeperiode

- Den midlertidige arbejdsmarkedsydelse permanentgøres.
- Offentlige og private løntilskudsansættelser gøres til 'død periode' i dagpengesystemet.

F. Regelforenkling skal frigive ressourcer til beskæftigelsesindsatsen. Rådighedsvurderingen gøres mere effektiv

- Ny og mere effektiv rådighedsvurdering indføres, hvor de ledige løbende rådighedsvurderes via deres registrerede jobsøgningsaktiviteter i en Joblog.
- Med inspiration fra den kommunale udfordringsret får akasserne mulighed for at udfordre de gældende dagpengeregler med henblik på at accelerere evidensopbygning omkring reglernes hensigtsmæssighed.
- Dagpengereglerne bliver udpeget til et af de lovkomplekser, der skal skrives om fra bunden med sigte på fundamental forenkling.

Indledning

Det nuværende dagpengesystem er utidssvarende i forhold til et arbejdsmarked, som for store grupper er under opbrud væk fra traditionelt lønarbejde over mod nye måder at organisere arbejdet på, herunder projektansættelser, freelancing, iværksætteri etc. Skal arbejdsgiverne have den fleksible arbejdskraft, de efterspørger, og arbejdstagerne have mulighed for at sammensætte og videreudvikle et reelt selvforsørgelsesgrundlag, er det altafgørende med en modernisering af dagpengesystemet, som også korresponderer med de nye former for arbejdsorganisering.

Derfor foreslår Akademikerne en grundlæggende revidering af dagpengereglerne ud fra seks hovedprioriteringer:

- A. Væk fra forsimplede antagelser om lediges motivation
- B. Tidsbegrænsede fuld- og deltidsansættelser skal også være attraktive
- C. Det skal være nemmere at skabe sit eget job
- D. Personer med lav ledighedsrisiko skal se en fordel i at forsikre sig mod ledighed
- E. Der skal sikres en beskæftigelsesindsats og et forsørgelsesgrundlag til personer, som falder ud over den to-årige dagpengeperiode
- F. Regelforenkling skal frigive ressourcer til beskæftigelsesindsatsen. Rådighedsvurderingen gøres mere effektiv.

A. Væk fra forsimplede antagelser om lediges motivation

Debatten om dagpengesystemets indretning er præget af en polarisering i anskuelsen af, hvordan ledige agerer i forhold til reglerne. Den ene fløj fokuserer på, at ledige vil "spekulere" i at overleve i dagpengesystemet i stedet for at finde en vej til selvforsørgelse. Den anden fløj understreger de lediges interesse i hurtigst muligt at forlade dagpengessystemet. Resultatet af denne polarisering er bl.a. uenighed om, hvad reformtiltag har af konsekvenser for de statslige udgifter til dagpengessystemet.

Begge positioner giver imidlertid desværre et fortegnet billede af de lediges egentlige motivationsmønstre. Der er således behov for en mere nuanceret viden om de lediges motivationsforhold for at kunne samstemme dagpengereglerne med den samfundsmæssigt optimale jobsøgningsadfærd og for at kunne anslå udgifter og indtægter for staten, når der skrues på knapperne i dagpengesystemet.

Virkeligheden er, at de ledige har ganske blandede motivationsforhold. Langt de fleste ledige ønsker sig brændende et job – gerne et job som passer til deres kompetencer. Men ledige har også en legitim interesse i at sikre sig en fortsat mulighed for at modtage dagpenge. En tilbagefaldsmulighed – et udspændt sikkerhedsnet om man vil – som er selve grundfilosofien i vores flexicurity-model.

I tillæg til disse overordnede motivationsforhold vil der også være en variation af forskellige motivationsprofiler indenfor ledighedsgruppen. Dertil kommer, at lediges motivation og ageren også er bestemt af den måde, de ledige oplever dagpengesystemets regler. Opfattes reglerne som understøttende for deres jobsøgning, eller opfattes reglerne som udelukkende kontrollerende. Dagpengeregelsættet kan resultere i vidt forskellig adfærd alt afhængig af den mening, reglerne tilskrives.

Nogle opfatter en to-årig dagpengeperiode som et ekstra incitament til at intensivere jobsøgningen. Andre oplever et psykologisk knæk med store konsekvenser for selvtillid og tro på egen employability, når de nærmer sig dagpengestop. Ligeledes responderer langt fra alle ledige efter intentionen med et stramt genoptjeningskrav; tværtimod får et genoptjeningskrav på 52 uger nogle ledige til at finde genoptjeningskravet så uoverkommeligt, at incitamentet til at tage kortidsansættelser forsvinder.

Nyeste politologisk forskning af offentligt ansattes motivation har givet en langt mere nuanceret forståelse af, hvordan medarbejderen responderer på New Public Management tiltag.¹ Lignende dybdegående motivationsforskning er tiltrængt på dagpengeområdet.

¹ Se fx Lotte Bøgh Andersen: "Styring af den offentlige sektor: Incitament, motivation og normer". Baggrundspapir til Produktivitetskommissionens konference 12.12.2012.

Akademikerne foreslår derfor:

Side 4 af 14

- At Dagpengekommissionen får til opgave at komme dybere ind til en forståelse af motivationsforholdene blandt ledige med det formål at skabe et bedre beslutningsgrundlag for regelændring og for at få tilvejebragt et mere præcist og nuanceret beregningsgrundlag for kommissionens kommende anbefalinger. Analyserne bør trække på en bred palet af samfundsvidenskabelige discipliner, herunder også anvendelse af politologiske og psykologiske tilgange, til at forstå de lediges motivation.

B. Tidsbegrænsede fuld- og deltidsansættelser skal også være attraktive

På mange fagområder er tidsbegrænsede ansættelser som fx vikariater, projektansættelser etc. blevet trædesten til en fastansættelse. Det gælder både tidsbegrænsede stillinger på fuld tid og med et mindre antal timer. Desuden er det veldokumenteret, at jo længere tid der er gået siden sidste job desto større risiko er der for yderligere at miste tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er derfor vigtigt, at dagpengereglerne giver incitament til at opsøge de muligheder, der måtte være, for korttidsansættelser og deltidsstillinger. Desværre er dette langt fra tilfældet i dag. Som illustreret i caseboksen nedenfor, fører fx de nuværende begrænsninger i supplerende dagpenge til, at mange ledige må opgive deres deltidsjob og fortsætte deres jobsøgning som fuldtidsledig.

Case: Begrænsningen på supplerende dagpenge kan tvinge personer til fuldtidsledighed

Med undervisningsvikariater, der typisk varer et helt skoleår og samtidig er på deltid, stilles gymnasielærere efter 30 uger i et umuligt valg mellem at opsiges vikariatet eller leve resten af skoleåret uden supplerende dagpenge og dermed få en indkomst, der er klart mindre end dagpengene for en fuldtidsarbejdsløs.

Dette gælder fx for Søren Egelund, biolog, som siden august har arbejdet på deltid som gymnasielærer i biologi på VUC i Nyborg. På den korte bane er der ikke noget økonomisk incitament. Efter skat har Søren 800 kroner mere til min familie, end hvis han valgte at gå fuldtidsledig. Men det giver nyttig erhvervs erfaring.

Sideløbende har han søgt bredt inden for stillinger i både det offentlige og det private. Og han har søgt langt væk fra, hvor han bor. "Min smertegrænse er tre-fire timers transport om dagen. Jeg har søgt job så langt væk som Nordjylland, og jeg mener ikke, jeg på nogen måde kan klandres for at være ufleksibel."

Søren ser to muligheder, når datoen rammer slutmarts. Enten går han fuldtidsledig, eller også lever han af de 14 timer, han har. Han har ikke lyst til nogen af delene.

Case bragt i MA-nyt 2. februar 2012

Ligeledes er der kommet nogle kontraproduktive effekter af stramningen af genoptjeningskravet til 52 uger. De ledige, som forfølger tidsbegrænsede fuldtids- og deltidsstillinger, når langt fra alle i mål i forhold til at genoptjene dagpengerettigheden indenfor den to-årige dagpengeperiode med den konsekvens, at de falder ud af dagpengesystemet uden en realistisk mulighed for atter at blive dagpengeberettigede, selvom de rent faktisk løbende har arbejdet. Stramningen har fået den psykologiske konsekvens, at ledige i stigende grad prioriterer ansættelser af længere varighed i deres søgeadfærd. Konsekvensen er et reduceret arbejdsudbud.

Det opleves også som en stor barriere, at forbruget af dagpenge opgøres i ugeklip, således at én enkelt dags arbejde på en uge udløser én uges forbrug af dagpenge.

Akademikerne foreslår derfor:

- At genoptjeningskravet rulles tilbage til 26 uger, således at de ledige ikke overfokuserer på at gå efter fastansættelser med henblik på at kunne opnå en fortsat sikkerhed for et forsørgelsesgrundlag.
- At perioden for at modtage supplerende dagpenge udvides fra de nuværende 30 uger til 52 uger, så ledige ikke motiveres til at udskifte deltidsstillinger ud med fuldtidsledighed.
- At opgørelsen af forbrug af dagpenge ændres fra uger til dage, således at den ledige ikke "straffes" for at tage småjobs hist-og-her.

C. Det skal være nemmere at skabe sit eget job

Der er fra politisk hold et ønske om flere iværksættere, og om at flere etablerer sig som selvstændige. Der sker også i disse år et skred på landets uddannelsesinstitutioner med et stigende fokus på entreprenørskab. Mange studerende overvejer at gå entreprenørvejen. Det traditionelle lønmodtagerarbejde er ikke længere den altoverskyggende norm efter endt uddannelse. På akademikerområdet er det en tvingende nødvendighed, at flere dimittender tænker i andre veje end udelukkende lønmodtagerarbejde. De store stigninger i kandidatproduktionen betyder, at der hvert år skal skabes mere end 9.000 ekstra akademikerjob for at bevare ledigheden i ro. En del af disse job skal dimittenderne selv skabe.

Dagpengesystemet understøtter imidlertid ikke den spirende iværksætterkultur. Som regelsættet er i dag, er der tale om et sort/hvidt system, hvor der må vælges mellem enten dagpenge eller en risikofyldt opstart af selvstændig virksomhed uden mulighed for at modtage dagpenge.

Akademikerne foreslår derfor:

Side 6 af 14

- At der oprettes et iværksætterspor i dagpengesystemet, hvor vækst- og videniværksættere kan modtage en etableringsydelse i et år under forudsætning af løbende godkendelse af forretningsplan og aktiv deltagelse i inkubatorforløb.
- At muligheden for at kombinere lønmodtager- og iværksætterbeskæftigelse styrkes ved at oprette en deltidsiværksætterordning efter svensk forbillede

Begge forslag uddybes nedenfor.

Nyt iværksætterspor i dagpengesystemet – etableringsydelse til vækst- og videniværksættere

Dagpengereglerne åbner for, at ledige kan starte egen virksomhed som bi-beskæftiget – men understøtter ikke effektivt denne mulighed, som reglerne er i dag. Dels fordi reglerne grundlæggende ikke sigter mod, at bi-beskæftigelse som iværksætter med tiden kan udvikle sig til hovedbeskæftigelse, hvilket er kontraintuitivt i forhold til det at starte virksomhed. Dels fordi reglerne er relativt rigide. Fx betyder rådighedsforpligtigheden, at arbejdet i virksomheden skal placeres uden for normal arbejdstid – for i den normale arbejdstid skal man som ledig stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Der laves en ny model for a-kasseledige, der ønsker at starte virksomhed. Modellen indebærer, at:

- Ledige, der vurderes at have en forretningside med vækstpotentiale i en periode på op til 1 år, kan starte egen virksomhed på fuld dagpengesats. De timer, som virksomheden fakturerer til kunder, skal dog fratrækkes i dagpengene.
- Disse ledige friholdes fra aktivering og rådighedssamtaler – men skal til gengæld følge et obligatorisk iværksætterforløb. Dette forløb består bl.a. af træning i iværksætteri, sparring med succesfulde iværksættere, løbende opfølgning, rådgivning og vejledning om virksomhedens udvikling mv. Udvikler virksomheden sig ikke løbende afbrydes forløbet – og den ledige overgår til almindelige dagpenge og de pligter, der hertil hører.
- Efter et år foretages en vurdering af den lediges virksomhed. Forhåbningen er, at virksomheden efter et års opstart er flyvefærdig, og at den ledige kan forsørge sig selv herefter. Er det ikke tilfældet, kan der ske to ting:
 - Vurderes det, at virksomheden er i udvikling og snart vil være flyvefærdig kan den lediges mulighed for at blive i ordningen forlænges med tre måneder ad gangen. Dog maksimalt to gange (= ½ år). Er virksomheden herefter

ikke flyvefærdig overgår den ledige til almindelige dagpenge, som den ledige på dette tidspunkt vil have ½ år tilbage af.

- Vurderes det, at virksomheden inden for det kommende halve år ikke vil være flyvefærdig, overgår den ledige til almindelige dagpenge – som den ledige på dette tidspunkt vil have 1 år tilbage af.

En lignende model kører i øjeblikket på forsøgsbasis i Region Nordjylland jf. caseboks nedenfor.

På parametre som ydelse, uddannelse/træning og samtaler/vejledning forventes en ledig på etableringsydelse ikke at være dyrere end en ledig på almindelige dagpenge. Dog vil der være ekstra omkostninger forbundet med screeningen af ledige, som kan komme ind på iværksættersporet. Samlet vurderes iværksættersporet dog ikke at være væsentligt dyrere end den almindelige dagpengeordning.

Forslaget forventes at betyde, at flere ledige vælger iværksættervejen tilbage til arbejdsmarkedet. Konstruktionen af ordningen forventes samtidig at betyde, at de iværksættere, der udklækkes på baggrund af ordningen, vil være mere levedygtige end iværksættere udklækket på baggrund af tidligere lignende ordninger. Det forventes i øvrigt, at de ledige der deltager i ordningen efterfølgende vil være bedre rustet til både at blive iværksættere og at komme tilbage på arbejdsmarkedet som lønmodtagere.

Der har tidligere været ordninger, som gav ledige mulighed for at starte virksomhed. I starten af 1990'erne blev den såkaldte iværksætterydelse oprettet. Her kunne ledige starte alle former for virksomhed på ½ dagpengesats i en periode på op til 2 ½ år. Problemet med ordningen var, at den genererede alt for mange useriøse opstartsvirksomheder, som ikke efterfølgende blev til noget.

Derfor erstattede man senere iværksætterydelsen med en etableringsydelse. Her var det stadig muligt at starte virksomhed op på ½ dagpengesats i en periode på op til 2 ½ år – men en etableringsvejleder skulle godkende den lediges forretningsplan, førend den ledige kunne deltage i ordningen. Etableringsydelsen blev dog afskaffet i slutningen af 19-90'erne, fordi den bl.a. blev betragtet som konkurrenceforvridende.

Den væsentligste forskel mellem den foreslåede og de tidligere ordninger er, at den foreslåede ordning har langt større fokus på at udvikle den ledige iværksætters kompetencer og produkt. Det skaber ikke bare bedre muligheder for, at de virksomheder, der startes op, rent faktisk overlever. I de tilfælde hvor virksomhederne ikke overlever, vil der samtidig være sket en markant kompetenceudvikling af den ledige, der gerne skulle ruste vedkommende til både ny opstart og lønmodtagerjob.

Case: Etableringsordning for vækst- og vidensiværksættere - ny-startet forsøg i Region Nordjylland

Side 8 af 14

Etableringsordningen er udformet således, at dimittender fra regionens videregående uddannelser, samt andre ledige med en perspektivrig forretningsidé, i en opstartsperiode har mulighed for at arbejde videre med deres forretningsidé, alt imens de modtager dagpenge.

Vækst og vidensiværksætteren tilbydes bl.a.:

- Forsørgelse i form af dagpenge
- Mulighed for fritagelse for rådighedsforpligtelse
- Deltagelse i et intensivt læringsprogram
- Forretningsmæssig sparring og administrativ støtte
- Struktureret proces med milepælsplan og løbende evaluering
- Kobling til mulige investorer
- En fysisk arbejdsplads

Forretningsideerne udvælges på baggrund af en professionel vurdering af vækstpotentialet.

Kilde: www.etableringsordning.dk

Deltidsiværksætterordning med mulighed for at kombinere lønmodtager-job og iværksætteri

Springet fra et lønmodtagerjob til en tilværelse som iværksætter er stort. Ikke mindst fordi den nuværende beskæftigelsespolitik og -indsats ikke understøtter, at springet kan tages gradvist.

Lovgivningen på beskæftigelsesområdet i Danmark tager udgangspunkt i vilkårene for rene lønmodtagere og rene selvstændige. Den nuværende indretning af dagpengereglerne giver dårlige muligheder for at kombinere deltidsbeskæftigelser – herunder fx lønmodtagerjob og iværksætteri. Det bliver især tydeligt i situationer omkring: Sygdom, barsel og ledighed.

Efter svensk forbillede indføres en deltidsiværksætterordning, der giver dagpengeret til den voksende gruppe på arbejdsmarkedet, der i dag hverken kan forsikres som lønmodtager eller selvstændig. Dermed styrkes muligheden for at kombinere lønmodtager- og iværksætterbeskæftigelse – og samtidig mindskes springet fra en tilværelse som lønmodtager til en tilværelse som iværksætter.

I ordningen defineres deltidsiværksættere som personer, der både har selvstændig virksomhed (med eller uden CVR-nummer) og lønmodta-

gerarbejde – men som ikke opfylder dagpengereglerne for hverken lønmodtagere eller selvstændige.

Retten til dagpenge opstår ved ledighedens indtrædelse (helt eller delvist mistet lønmodtagerarbejde eller nedgang i aktiviteten i den selvstændige virksomhed). For at kunne opnå dagpenge skal de almindelige regler opfyldes – fx et antal timers arbejde (kombination af selvstændige² og lønarbejdstimer) inden for de sidste tre år, svarende til de til enhver tid gældende krav for øvrige forsikrede. Det fastslås først ved ledighedens indtrædelse, hvorvidt den ledige skal behandles efter reglerne som lønmodtagere, deltidsiværksætter eller selvstændig.

Forudsætningen for at modtage dagpenge som deltidsiværksætter er, at man er almindeligt til rådighed for arbejdsmarkedet. Deltidsiværksættere kan opnå dagpenge svarende til den til enhver tid gældende begrænsning for supplerende dagpenge. Hvis deltidsiværksætteren fra start eller efter at have opbrugt sine dagpenge helt lukker virksomheden, overgår personen til den almindelige 2-årige dagpengeperiode – dog fraregnet det antal ugers dagpenge, der er brugt på deltidsiværksætterordningen. Genoptjening af en ny dagpengeret som deltidsiværksætte følger samme arbejdskrav som øvrige forsikrede.

Samlet forventes ordningen ikke at medføre udgifter. Et forsigtigt skøn kunne være en mindre besparelse på udgiften til dagpenge. En deltidsiværksætterordning vil medføre, at nogle af de deltidsiværksættere, der i dag får afslag på fulde dagpenge, fremover vil være berettiget hertil. Samtidig vil ordningen dog tilskynde flere til at starte selvstændig bibe-skæftigelse som et alternativ til en deltidsledigmelding. Som det er i dag må mange ledige takke nej til beskæftigelse, fordi beskæftigelsen ikke er nok til at leve af, men tager de imod den, mister de dagpengeretten. Derfor vil en ordning som den skitserede medføre en besparelse på dagpengene, da alle indtægterne modregnes dagpengene.

Kombinatørmodellen er udbredt i Sverige. Her modtager 400.000 personer deres hovedindkomst fra en ansættelse samtidig med, at de har virksomhed på deltid. Til sammenligning er der ifølge Beskæftigelsesministeriet 62.000 selvstændige med lønmodtagerindkomst i Danmark.

De svenske kombinatørvirksomheder beskæftigede i 2009 45.000 ansatte. Modellen bidrager altså positivt til beskæftigelsen. Samtidig styrker modellen den enkeltes markedsværdi. Kombinatører i Sverige er således mindre arbejdsløse end fuldtidsbeskæftigede, hvilket bl.a. kan tilskrives, at arbejdsmarkedsmobiliteten blandt kombinatører er højere end blandt fuldtidsbeskæftigede.

² Timerne i den selvstændige virksomhed kan enten opgøres ved at tage udgangspunkt i medlemmets egne oplysninger (på tro og love erklæring) eller ved at omregne indtægt til timer.

Modellen fungerer i Sverige med stor succes. I Danmark har vi tidligere haft en såkaldt "kombinationsforsikring", som gav medlemmer af a-kasser mulighed for at få dagpenge ved:

- fuld ledighed
- ledighed fra lønarbejde mens selvstændig virksomhed fortsætter
- ledighed fra den selvstændige virksomhed, mens lønarbejdet fortsætter

Ordningen blev dog afskaffet af den siddende regering, bl.a. fordi meget få (1.000-1.200 personer) benyttede ordningen, hovedsageligt fordi reglerne omkring ordningen var indviklede. Blandt andet var dækningen hægtet op på en række betingelser, som ofte var umulige for den forsikrede at leve op til. Den foreslåede ordning er enklere og derfor væsentligt nemmere at bruge.

D. Personer med lav ledighedsrisiko skal kunne se en fordel i at forsikre sig mod ledighed

Det er en styrke ved det traditionelle dagpengesystem i Danmark, at det delvist finansieres af medlemmerne selv, herunder medlemmer som kun i meget begrænset omfang kommer i kontakt med dagpengesystemet i løbet af deres arbejdsliv. Incitamentet for at forsikre sig blandt personer med lav risiko for ledighed er dog stærkt faldende de seneste år pga. væsentligt faldende kompensationsgrader. I dag er kompensationsgraden for en gennemsnitlig akademiker på 43,6 pct., mens den er 66,5 pct. for en ufaglært³. Med så lave kompensationsgrader er der en væsentligt forhøjet risiko for, at de højtlønnede mister incitamentet til at være med i en a-kasse, og dermed forsvinder også den gruppe der historisk har bidraget mest til systemet – ganske enkelt fordi de gennemsnitligt er mindre ramt af ledighed.

Udhulningen af efterlønsordningen er et andet lod, som er flyttet ud af vægtskålen, der taler for fortsat a-kassemedlemsskab for personer med lav ledighedsrisiko.

Skal det fortsat være attraktivt for medlemmerne at være en del af a-kasse-systemet, skal ydelsen være på et niveau, hvor man kan blive i hus og hjem under ledighed. Er den ikke det, vil mange lønmodtagere forlade dagpengesystemet eller undlade at melde sig ind i perioder med gunstige beskæftigelsesmuligheder. Systemets egenfinansieringsgrad trues herved og vil i sidste ende kunne give mere pres på skattefinansiering.

Et middel til at kunne fastholde personer med lav ledighedsrisiko som a-kassemedlemmer kan være en højere ydelse i begyndelsen af ledigheds-

³ Tallene stammer fra Økonomi- og Indenrigsministeriet. Beskæftigelsesudvalget 2011-12 BEU alm. del, endeligt svar på spørgsmål 328. Tallene fremskrives i øvrigt frem til 2022 efter principperne i regeringens skattereform, og i 2022 vil dækningsgraden være hhv. 40,5 for en akademiker og 63,7 for en ufaglært.

forløbet end senere. Muligheden for en højere ydelse i starten af ledighedsforløbet kunne måske ligefrem være med til at øge risikovilligheden ved jobskifte og dermed øge jobmobiliteten på arbejdsmarkedet.

Man kunne også hente inspiration fra den øvrige forsikringsbranche, hvor der kan optjenes en mere favorabel præmie, hvis man ikke trækker på forsikringsordningen i en given periode; fx elitebilist-konceptet indenfor bilforsikringer.

Akademikerne foreslår derfor:

- At a-kassemedlemmer efter en 3-årig periode uden arbejdsløshed skal have ret til et dagpengetillæg, der er 50 pct. højere end det nuværende dagpengemaksimum i op til 3 måneder – dog max. 80 pct. af lønnen før ledighedens indtræden.
- A-kassemedlemmer uden arbejdsløshed de seneste 7 år opnår kontingentnedsættelse via en 30 pct. reduktion i statsbidraget.

E. Et forsørgelsesgrundlag til personer, som falder ud over den to-årige dagpengeperiode

Når et konjunkturafhængigt dagpengesystem synes vanskeligt at implementere, er det relevant at se efter andre modeller, der kan reducere antallet af personer, som falder ud af dagpengesystemet uden mulighed for et andet forsørgelsesgrundlag. I det svenske system kan personer, som mister dagpengeretten, fortsætte på såkaldt 'aktivitetsstöd' i ubegrænset tid. I Danmark har vi midlertidigt oprettet den såkaldte arbejdsmarkedsydelse, som sikrer et forsørgelsesgrundlag i op til fire år inklusiv den forudgående dagpengeperiode, til personer som ikke er berettiget til kontanthjælp.

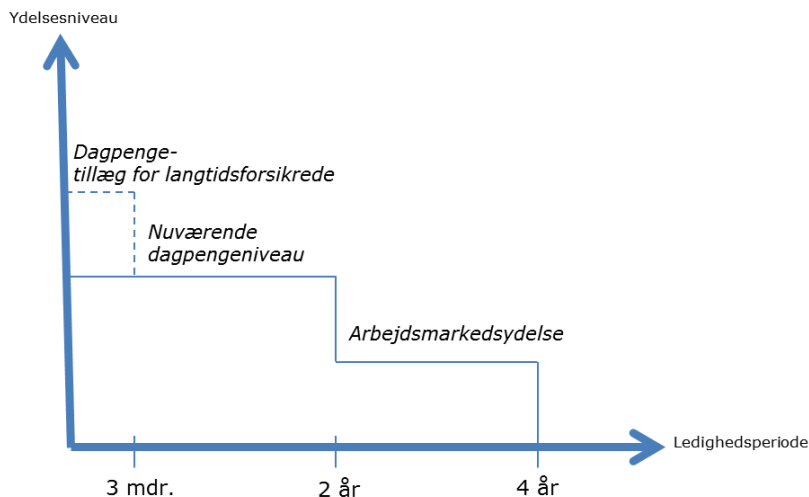
Akademikerne foreslår:

- At den midlertidige arbejdsmarkedsydelse (som løber til og med 2015) permanentgøres, således at der bliver spændt et socialt sikkerhedsnet ud til personer, som har vanskelige vilkår for at finde et job.
- Offentlige og private løntilskudsansættelser gøres til 'død periode' i dagpengesystemet.

I nedenstående figur er den samlede trappemodel i Akademikernes forslag skitseret.

Figur: Grundtanken ved Akademikernes forslag til nyt dagpenge-system

Side 12 af 14

F. Regelforenkling skal frigive ressourcer til beskæftigelsesindsatsen. Rådighedsvurderingen gøres mere effektiv.

Der er et stærkt ønske om regelforenkling på dagpengeområdet. En del af forklaringen på de mange knopskydninger i dagpengelovgivningen bunder i en udpræget kontroldiskurs, hvor synsvinklen synes at være, at hvis den ledige ikke kontrolleres, så snyder han/hun. En reel afdækning af de lediges motivation og adfærd jf. punkt A, vil imidlertid vise, at mange kontrolforanstaltninger er unødvendige. Dertil kommer, at kontroldiskursen fortrænger det personlige fokus på de lediges kompetencer, potentialer og barrierer.

Det er således relevant at gentænke hele rådighedsvurderingen. Her er der inspiration at hente i a-kassen *Akademikernes*, som har etableret IT-infrastrukturen til at kunne foretage en løbende rådighedsvurdering af den ledige på baggrund af de lediges registrerede aktiviteter i en Joblog, jf. caseboks. Ideerne til en ny løbende rådighedsvurdering vil kunne spare a-kasserne for mange unødige rådighedssamtaler, og dermed frigive ressourcer til at give en mere individualiseret beskæftigelsesindsats.

Case: Konceptet 'Aktiv rådighed' i a-kassen Akademikernes

Begrebet aktiv rådighedsvurdering dækker over en ny og mere effektiv rådighedsvurdering i A-kasse regi. Aktiv rådighed understreger, at den ledige forudsættes at være aktiv under hele sit ledighedsforløb, herunder at deltage aktivt i de udbudte aktiviteter i regi af "Den Gode Samtale".

Aktiv rådighedsvurdering er en teknisk løsning, hvorpå medlemmet udfylder sin jobsøgning og aktiviteter i "min plan", som medlemmet bliver påmindet at opdatere efter at han har indsendt sit dagpengekort. Efter hver opdatering ser "maskinen" på om medlemmet har udfyldt "min plan".

Ved aktiv rådighedsvurdering sker vurderingen løbende i forbindelse med, at medlemmet opdaterer alle sine aktiviteter i "min plan". Aktiviteterne kører i regi af "Den Gode samtale" og for at sikre, at de rigtige tilbud når frem til den rette ledige foretages en screening. Tilbuddene er eksempelvis virksomhedsrettede tilbud, coachende og rådgivende samtaler, kurser, netværksgrupper osv. "Maskinen" ser tre måneder tilbage i "min plan", og hvis medlemmet er til rådighed sker der ikke noget, men hvis medlemmet ikke har udfyldt de valgte kriterier eller kun nogle af kriterierne modtager han en besked, hvorpå der står, at han bedes udfylde de kriterier, der mangler. Efter en uge ser "maskinen" igen på medlemmets "min plan", og hvis den er ok, sker der ikke mere, men hvis rådigheden ikke er ok bliver medlemmet booket med fast tid og sted til en rådighedssamtale/vurdering, og der sættes en UPH arbejdsdag i gang, som varetages af team rådighed.

Afbureaukratiseringsprocesser har historisk vist sig at være langsomme og komplicerede. "Væk med bøvet, Inger"-processen er et eksempel herpå.

A-kasserne står i dagligdagen med frustrationer over regler, som er u hensigtsmæssige eller som virker decideret kontraproduktive i forhold til intentionerne. Der er behov for mekanismer, som sætter turbo på at afskaffe ineffektive regler.

Projektet "Den gode samtale" er et eksempel på tilgange og metodikker, som flere a-kasser længe har ønsket at starte op med, men som a-kasserne først fik muligheden for, da et forsøg blev initieret centralt fra. Man vil langt hurtigere kunne opnå dokumentation for ineffektive regler og få øjnene op for nye måder at gribe tingene an på, hvis a-kasserne bliver udstyret med en udfordringsret, der under håndfaste evalueringskrav giver a-kasserne mulighed for at teste nye ting af eller demonstrere en regels u hensigtsmæssighed.

Det kunne fx være forsøg med en bagatelgrænse for, hvornår en mindre sideindtægt skal modregnes i dagpengene. En sådan bagatelgrænse findes af historiske årsager i det svenske system. Småjobs som typisk er udenfor normal arbejdstid - fx vicevært, kirkesanger eller blot ganske få timer som underviser - kan dermed holdes ude af "regnskabet" med øget arbejdsudbud som gevinst.

En egentlig omskrivning af dagpengereglerne fra bunden ud fra en mere nuanceret forståelse af de lediges motivation og adfærd vil sandsynligvis være den mest effektive måde at få gennemført en de facto afbureaukratiseringsproces.

Akademikerne foreslår:

Side 14 af 14

- At der indføres en ny og mere effektiv rådighedsvurdering, hvor punktnedslagene via rådighedssamtaler erstattes af løbende rådighedsvurdering, hvor de ledige registrerer deres jobsøgningsaktiviteter i en Joblog.
- At a-kasserne med inspiration fra den kommunale udfordringsret får mulighed for at udfordre de gældende dagpengeregler med henblik på at accelerere evidensopbygning omkring reglernes hensigtsmæssighed.
- At dagpengereglerne bliver udpeget til et af de lovkomplekser, der skal skrives om fra bunden med sigte på fundamental forenkling, jf. Produktivitetskommissionens anbefaling om afbureaukratisering.